

Nyt fra historisk Videnskab.

Moderne sovjetrussiske Arkæologer sætter et stort Arbejde ind paa gennem Udgravninger at kaste Lys over den svensk-normanniske Indflydelse i Rusland i 9.—11.Aarh. En foreløbig Redegørelse herfor er nu publiceret i Kungl. Vitterhets Akademiens Handlingar, Stockholm, af W. J. Raudonikas: *Die Normannen der Wikingerzeit und das Ladogagebiet* (1930). Det lader til, at man tidligere har overdrevet Omfanget af den Kolonisation, som dengang er foregaaet. Af de talrige Gravhøje langs med de gamle Flodveje har foreløbig yderst faa vist sig at være sikre skandinaviske, særlig naar man kommer dybere ind i Rusland, hvor i det hele de nordiske Fund er faatallige. Men selv i Ladogaomraadet er Sporene af en svensk Befolkning meget svage, saa snart man kommer bort fra de befæstede Pladser som Aldeigjuborg (Gammel-Ladoga) o. a., der har været Købmændenes faste Støttepunkter. Der fremgraves talrige nordiske Oldsager, men Gravhøjene, hvori de findes, synes i ganske overvejende Grad at være finske Høvdinglegrave. Til dette vigtige Resultat knytter Raudonikas nogle interessante Betragtninger over den Indflydelse, de nordiske Købmænds Virksomhed har øvet paa Samfundsforholdene indenfor den stedlige Befolkning (Udviklingen af en Overklasse). — Det er bekendt, at en Gruppe af russiske Forskere, de saakaldte Antinormanister, stadig har stillet sig afvisende overfor den fremfor alle af Vilh. Thomsen forfægtede Opfattelse, at Folkenavnet Rusi oprindeligt er Navnet paa de svenske Indvandrere (jfr. Ruotser, Roslagen etc.). I de seneste Aar synes denne Opposition at være tiltagende, og Stednavneforskninger, særlig af N. J. Marr, skal have godtgjort, at Rusi er et præhistorisk Urfolk, ældre end de finske og slaviske Indvandrere. Heroverfor maa man dog foreløbig forholde sig afventende.

A. W. Brøgger: *Den norske bosetningen på Shetland-Orknøylene* (Oslo 1930) er paa lignende Maade en arkæologisk Belysning af

Vikingetidens kolonisations Virksomhed i en modsat Retning (jfr. samme Forfatters: *Ancient Emigrants*, Oxford 1929). Ogsaa her har der været Vanskelighed ved at skille Kolonisternes og den indfødte Befolknings Gravminder ud fra hinanden, og de norske Høje viser sig ikke at være saa talrige som tidligere antaget. Det vigtigste almindelige Resultat af den fortrinlige Undersøgelse er det kronologiske, at en meget stor Procentdel af Gravfundene er ældre end 850. Indvandringen maa for en væsentlig Del være foregaaet i det 9. Aarh.s første Halvdel, altsaa forud for Harald Haarfagers Tid, hvortil den historiske Tradition henlægger den; den er begyndt allerede i Tiden 750—800, mens det arkæologiske Materiale derimod ikke bekræfter den af forskellige Forskere fremsatte Anskuelse, at den skulde være endnu væsentlig ældre. Kolonisationen har ikke været nogen krigersk Besættelse, saaledes som Jakob Jakobsen i sine Studier over de keltiske og norske Lag i Stednavnestoffet mente at kunne hævde (Aarb. f. nord. Oldk. 1901), det har været en ganske upolitisk Landtagning med det Formaal at skaffe Jord til Folk, som ikke kunde klare sig hjemme.

P. N.

Den Interesse for Ansgars Liv og Indsats, som Jubilæet 1926 til Minde om Paabegyndelsen af hans Missionsvirksomhed bidrog til paa ny at gøre levende, har faaet et smukt Udtryk i et Skrift: *Saint Anchaire. Un Missionnaire en Scandinavie au IXe siècle*, forfattet af Professoren i Kirkehistorie ved Collège théologique i Louvain É. de Moreau, S. J., og udgivet 1930 som Led i Museum Lessianum (Section missiologique Nr. 12). Forf.'s Hensigt har i første Række været at give den galliske Læseverden en Skildring af det paagældende Emne, og væsentligt nyt vil man forgæves søge efter i denne Bog. Efter de senere Aars indtrængende Undersøgelser og i Betragtning af de primære Kilders store Knaphed var dette heller ikke at vente, men som en velafrundet Fremstilling af Ansgarforskningens vigtigste Resultater har Bogen Værdi ogsaa for andre end franske og belgiske Læsere. Forf. har grundigt studeret Kilderne og besidder et godt Kendskab til den herhenhørende Litteratur, især den udenlandske, men citerer dog ogsaa danske Forfattere som Johs. Steenstrup, Erik Arup, Ellen Jørgensen og Lis Jacobsen. Derimod synes han desværre ikke at kende den værdifulde Afhandling af J. Oskar Andersen »Ansgars Betydning for det nordiske Missionsarbejde« (i Nordisk Missions-Tidsskrift 3. R. XIV). Desuden har han under Studiebesøg i Norden ved Selvsyn søgt at danne sig et Billede af de Egne, der var Skuepladsen for Ansgars Virksomhed, og til sin Baggrundsskildring